

PODANČICE

UČINKOVITO ZDRAVLJENJE IN PREPREČEVANJE PODANČIC

Podančica (*Enterobius vermicularis*) je majhna, približno centimeter velika glista, belkaste barve. Njen edini gostitelj so ljudje, najbolj pogosto pa se pojavlja pri predšolskih in šolskih otrocih. Samica vali jajčeca ovalne oblike, v katerih se nahaja ličinka. Običajno ponoči odlaga jajčeca v okolico zadnjika, kar povzroča značilno srbenje.

PRENOS OKUŽBE

Oseba s podančico si ob praskanju zadnjika jajčeca zanese pod nohte, na roke, spodnje perilo in posteljnino. Jajčeca podančic se preko onesnaženih rok, perila in posteljnine prenašajo v hrano, na predmete, igrače in okolico. Jajčeca so tudi v hišnem prahu, prenašajo jih hišni ljubljenci na dlaki, vendar se ne okužijo. Jajčeca ostanejo izven gostitelja kužna do treh tednov. Najbolj jim ustreza vlažno okolje, medtem ko jih visoka temperatura uniči (nad 55°C).

ZNAKI IN SIMPTOMI OKUŽBE

Okužba se širi z »zaužitjem« jajčec, neposredno ali posredno. Jajčeca po zaužitju dozorevajo v tankem črevesju, iz njih nastajajo ličinke, ki se med dozorevanjem pomikajo proti debelemu črevesju. Opljena samica leže jajčeca v okolico zadnjika. Približno tretjina okuženih nima zdravstvenih težav. Najpogostejši simptom okužbe je močan srbež okoli zadnjika, zlasti ponoči. Zaradi praskanja se lahko pojavijo bakterijske okužbe kože ob zadnjični odprtini. Nekateri otroci postanejo neješčji in razdražljivi.

ODKRIVANJE IN DOKAZOVANJE PODANČIC

Odrasle podančice (8 - 13 mm velike bele) se lahko vidijo v okolici zadnjika s prostim očesom. Okužba se dokaže laboratorijsko z opazovanjem jajčec (iz brisa zadnjika) pod mikroskopom. Ob sumu na okužbo s podančicami zjutraj odzimate (pred uriniranjem, iztrebljanjem in umivanjem) odtis kožnih gub s pomočjo celofanskega traku/samolepilnega traku ob zadnjiku. Trak nato prilepite preko čistega objektnega stekelca. Vzorec lahko pošljete v laboratorij pri sobni temperaturi v zaščiteni embalaži.

KAKO LAHKO PREPREČITE OKUŽBO?

Širjenje okužb s podančicami lahko preprečite z doslednim izvajanjem osebne higiene. Svetujemo vam, da:

- > **si temeljito umivate roke s toplo vodo (po uporabi stranišča, po menjavi plen, predpripravo obrokov hrane ipd.),**
- > **si redno čistite in strižete nohte na rokah,**
- > **se dnevno tuširate (ne kopate),**
- > **otroka nadzorujete, da ne grize nohtov ali sesa prstov in se ne praska v okolici zadnjika (ponoči so priporočljive bombažne rokavice).**

V bivalnem okolju lahko vzdržujete visoko raven splošne higijene z naslednjimi koraki:

- > dnevno sesajte, zračite in čistite prostore, kjer se bolnik zadržuje (npr. sanitarni prostori),
- > uporabljajte običajna sredstva za čiščenje,
- > dnevno očistite predmete, ki jih bolnik nenehno uporablja oz. se jih dotika (npr. igrače, kljuke, stikala ...),
- > temeljito si umijte roke po čiščenju prostorov,
- > perilo in posteljnino perite in/ali sušite na visokih temperaturah (nad 55°C),
- > plišaste igrače operite v stroju in naj jih otroci med zdravljenjem ne uporabljajo,
- > nosite oprijeto spodnje perilo tudi ponoči,
- > dnevno menjajte spodnje perilo in pižamo,
- > vsak član družine naj ima svojo brisačo za po kopanju, ki jo operite po vsaki uporabi,
- > brisače za roke menjajte in jih operite vsak dan,
- > posteljnino med zdravljenjem menjajte vsaj dvakrat na teden,
- > ne otresajte perila, preprog in igrač, ker se jajčeca lahko širijo v okolico.

ZDRAVLJENJE PODANČIC PRI OTROKU IN DRUŽINSKIH ČLANIH

Zdravljenje podančic je uspešno z zdravili in higienskimi ukrepi. Zdravilo na recept predpiše zdravnik – ena tableta na izbrani dan in ponovitev odmerka čez dva tedna. Pomembno je, da zdravilo istočasno vzamete vsi družinski člani, starejši od enega leta. Režim jemanja zdravila je enak kot za bolnika. Dojenčki, mlajši od enega leta, se s podančico redko okužijo, dokler se dojijo in se ne plazijo oz. ne nosijo stvari v usta. Poleg tega starši ali skrbniki ob vsaki menjavi plenice dobro očistijo območje okrog ritke.

Otroka, ki je okužen s podančicami, lahko vključite v vrtec ali šolo. Priporočamo, da se vrne v kolektiv po zaužitju prvega odmerka zdravila.

Okužba s podančicami ni nujno stanje, zato vam ni treba obiskati dežurne službe. Z izbranim zdravnikom pa se morate vedno dogovoriti glede terapije.